JÓZEF PIŁSUDSKI OGŁASZA ŚWIATU WOLNĄ POLSKĘ

Jako Wódz Naczelny Armii Polskiej pragnę notyfikować rządom i narodom wojującym i neutralnym istnienie Państwa Polskiego Niepodległego, obejmującego wszystkie ziemie zjednoczonej Polski

- tymi słowami do szefów mocarstw zwrócił się Józef Piłsudski, notyfikując II Rzeczpospolitą.

Pierwsze dni niepodległości Polski obfitowały w wydarzenia ważne i symboliczne. 16 listopada 1918 roku Józef Piłsudski wystosował do prezydenta Stanów Zjednoczonych i rządów: brytyjskiego, francuskiego, włoskiego, japońskiego i niemieckiego oraz do rządów wszystkich państw wojujących i neutralnych telegram, w którym poinformował o istnieniu Państwa Polskiego:

...Sytuacja polityczna w Polsce i jarzmo okupacji nie pozwoliły dotychczas narodowi polskiemu wypowiedzieć się swobodnie o swym losie. Dzięki zmianom, które nastąpiły w skutek świetnych zwycięstw armij sprzymierzonych – wznowienie niepodległości i suwerenności Polski staje się odtąd faktem dokonanym. Państwo Polskie powstaje z woli całego narodu i opiera się na podstawach demokratycznych. Rząd Polski zastąpi panowanie przemocy, która przez sto czterdzieści lat ciążyła nad losami Polski – przez ustrój zbudowany na porządku i sprawiedliwości. Opierając się na Armii Polskiej pod moją komendą, mam nadzieję, że odtąd żadna armia obca nie wkroczy do Polski, nim nie wyrazimy w tej sprawie formalnej woli naszej. Jestem przekonany, że potężne demokracje Zachodu udzielą swej pomocy i braterskiego poparcia Polskiej Rzeczypospolitej Odrodzonej i Niepodległej.

(Depesza do szefów mocarstw notyfikująca powstanie Państwa Polskiego, Warszawa, 16.11.1918, Wikiźródła/dp)

Rząd polski zaprzysiężony 18 listopada 1918 roku.
W pierwszym rzędzie od lewej: S. Thugutt, J. Moraczewski, J. Piłsudski, L. Supiński i L. Wasilewski.
Foto: Wikimedia/domena publiczna

PAMIĘĆ WOLNA OD PODZIAŁÓW

12 i 13 października 1943 roku żołnierze 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki stoczyli swoją pierwszą bitwę – pod Lenino, która była dla „Kościuszkowców" – młodych polskich żołnierzy, którzy przeżyli zesłanie na „nieludzką ziemię", a mimo to byli gotowi do walki o Polskę – krwawym chrztem bojowym. W starciu z doświadczonymi jednostkami niemieckimi co czwarty polski żołnierz poległ, został ranny, zaginął lub trafił do niewoli.

W 83. rocznicę tych wydarzeń odbyły się uroczystości przed Grobem Nieznanego Żołnierza i na Powązkach Wojskowych w Warszawie, których organizatorami byli: Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Zarząd Główny Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych.

W uroczystościach uczestniczyli: szef UdSKiOR minister Lech Parell i jego zastępca Michał Syska, podsekretarz stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej – Stanisław Wziątek, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – Sebastian Gajewski, dowódca Garnizonu Warszawa – gen. dyw. Tomasz Dominikowski, Zarząd Główny Związku Kombatantów RP i BWP reprezentowali: prezes Czesław Lewandowski, wiceprezesi Zbigniew Gołąbek i Krzysztof Rinas, sekretarz generalna Elżbieta Sadzyńska i skarbnik Józef Maliński, Związek Inwalidów Wojennych RP – prezes Elżbieta Kazubska, Związek Powstańców Warszawskich – skarbnik Bogdan Bartnikowski i Jan Witkowski, Związek Żołnierzy WP – prezes Marek Bielec, Klub Generałów i Admirałów WP – prezes Marek Toczek, Stowarzyszenie Ogólnopolska Rodzina Kościuszkowców – prezes Zenon Poznański, Stowarzyszenie Tradycji LWP – prezes Kazimierz Rdzanek, Związek Weteranów i Rezerwistów WP – prezes Krzysztof Robak, Grupa Historyczno-Rekonstrukcyjna w mundurach 1 AWP ze Związku Kadetów RP, samorządowcy z poszczególnych dzielnic. Oprawę ceremonialną wydarzenia zapewnili żołnierze z Pułku Reprezentacyjnego Wojska Polskiego.

Po hymnie głos zabrał szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, minister Lech Parell. Przypomniał, że *pamięć o tej bitwie i o żołnierskiej ofie-*

rze jest częścią historii naszej Ojczyzny... Przywracając należne miejsce żołnierzom spod Lenino, nie przywracamy propagandy PRL. Przywracamy uczciwą pamięć o ludziach, których ta propaganda zawłaszczyła. Podkreślił, że żołnierze walczący na froncie wschodnim, od Lenino po Berlin, ponosili ofiary i wielokrotnie wykazywali się odwagą. *Chcę więc powiedzieć młodszym pokoleniom żołnierzy: macie prawo być z nich dumni. Z ich odwagi, wytrwałości i służby*. Dodał, że *żaden żołnierz nie powinien obawiać się, że kiedyś jego ofiara zostanie uznana za mniej wartościową dlatego, że zmieniły się polityczne oceny albo okoliczności.*

Na zakończenie zwrócił się do wszystkich, którym leży na sercu dobro Ojczyzny: *nie pozwólmy, aby historia nadal nas dzieliła tam, gdzie może i powinna budować wspólnotę.*

Minister Stanisław Wziątek, sekretarz stanu w MON, podkreślił, że pamięć o żołnierzach walczących o wolność Polski jest wspólnym obowiązkiem. Dodał, że *każdy żołnierz, idąc w bój, myślał o Polsce, myślał o wolności, myślał o powrocie do kraju.* Zaznaczył również, że przykład odwagi i poświęcenia żołnierzy 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki pozo-

staje ważny dla współczesnych żołnierzy i powinien stanowić fundament budowania silnego Wojska Polskiego.

O potrzebie zachowania pamięci i należnego szacunku dla żołnierzy walczących

pod Lenino mówił prezes ZG ZKRPiBWP płk Czesław Lewandowski.

Przypomniał o genezie powstania 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, następnie skupił się na refleksjach i historycznym znaczeniu bitwy pod Lenino,

która zapoczątkowała marsz żołnierza polskiego z obcej ziemi ku wyzwoleniu kraju, i to ze wschodu, a więc najkrótszej drogi do zniewolonego pod niemiecką okupacją kraju.

Są różne oceny udziału dywizji w walkach pod Lenino... Wysokość strat to porażka militarna, równocześnie było to jednak zwycięstwo moralne, impuls ze swoimi późniejszymi konsekwencjami, w tym rozbudową Wojska Polskiego na Wschodzie, które w kolejnych miesiącach fizycznie wyzwalało nasz kraj spod okupacji niemieckiej.

Właśnie za ten aspekt polityczno-militarny, pierwszej walki dywizji na drodze do wyzwolenia kraju, pamięć o bitwie pod Lenino jest tak cenna i powinna być czczona mimo militarnej porażki. Stanowi znaczący wkład w dzieło późniejszego naszego wyzwolenia i udziału w rozgromieniu niemieckiego agresora i zwycięskiej naszej flagi w Berlinie... Dlatego jesteśmy tu, pod Grobem Nieznanego Żołnierza, aby oddać należną cześć żołnierzom tej dywizji oraz 1 i 2 Armii WP, by przypomnieć pamiętną datę jej pierwszego boju, by uczcić poległych na jej bojowym szlaku i dlatego by symbol tego chwalebnego szlaku trwał wiecznie.

Odznaczeni na Placu Piłsudskiego.

Zaznaczył, że w ostatniej dekadzie władze państwa czyniły wszystko, aby tę datę wykreślić z historii i ze zbiorowej pamięci. *Dzięki wysiłkom organizacji kombatanckich i ludziom, którym prawda historyczna jest bliska tak się nie stało.*

Wyciągajmy wnioski z błędów przeszłości. Przez pierwsze lata powojenne polscy żołnierze walczący na Zachodzie byli traktowani jak obywatele drugiej kategorii, bardzo często nie mogli wrócić do Polski, a jak wrócili, byli represjonowani. To był wielki dramat, błąd, wręcz zbrodnia. Po tylu dekadach od wojny mam nadzieję, że dziś Rzeczpospolitą stać na to, by wszystkich Bohaterów II wojny traktować tak samo...

Są tu dziś z nami Bohaterowie 1 Armii: ppłk Henryk Karpiński z Gdyni – 102-letni weteran Armii Krajowej z Wołynia i żołnierz 1 Dywizji Kościuszkowskiej, który przeszedł szlak z Warszawy, przez Wał Pomorski do Berlina – późniejszy więzień NKWD. Jest 102-letni mjr Bolesław Daniel-

Dokończenie na str. 6

ZŁOTÓW

Roman Grzebel w imieniu Wielkopolskiego Zarządu Wojewódzkiego ZKRPiBW wręczył **Ewie Kołodziej** Kombatancki Krzyż Pamięci „Semper Memores Erimus”.

Odznaczenie jest wyrazem szacunku i wdzięczności za troskę o zachowanie pamięci o tych, którzy tworzyli historię naszej Ojczyzny, za pielęgnowanie tradycji i wartości oraz przekazywanie ich kolejnym pokoleniom.

W tym roku Ewa Kołodziej obchodzi 80. urodziny. Wyróżnienie jest również podziękowaniem za jej wieloletnią działalność na rzecz środowiska kombatanckiego i uznaniem Jej zasług.

Ewa Kołodziej przez wiele lat współpracowała z **Tadeuszem Korczakiem**, prezesem Koła ZKRPiBWP w Złotowie. Mąż Pani Ewy, śp. Norbert Kołodziej, był nauczycielem oraz zasłużonym działaczem lokalnego ZHP. Jego działalność pedagogiczna i społeczna pozostawiła trwały ślad w złotowskiej społeczności. Pamięć o Jego pracy i służbie stanowi ważną część rodzinnego dziedzictwa, któremu Pani Ewa pozostaje wierna.

„Semper Memores Erimus” – „Zawsze Będziemy Pamiętać”, bo pamięć jest pomostem między pokoleniami. A takie uroczystości przypominają, jak ważne jest, aby dobro i służba drugiemu człowiekowi nigdy nie zostały zapomniane.

Roman Grzebel

Fot: Julita Milczyńska

kiewicz z Bydgoszczy – weteran walk o Wał Pomorski, jest por. Edward Róg z Olsztyna – zdobywca Kołobrzegu. To prawdziwi Bohaterowie.

Na zakończenie Czesław Lewandowski podziękował wszystkim za udział w uroczystości i zaznaczył, że dziś stoimy razem: *żołnierze 1 i 2 Armii WP, powstańcy warszawscy, Sybiracy, więźniowie hitlerowskich obozów koncentracyjnych. Po raz kolejny apelujemy do władz państwowych i samorządowych: nie pogłębiajcie podziałów, łączcie. Dajmy przykład przyszłym pokoleniom.*

Po wystąpieniach, minister Lech Parell wręczył medal „Pro Bono Poloniae” Stanisławowi Sikorskiemu, a medal „Pro Patria” Edwardowi Rogowi. Z kolei Czesław Lewandowski i Zbigniew Gołąbek Gwiazdą „Polska Niepodległa – 1918” uhonorowali płk. pilota Bogdana Bartnikowskiego – Weterana, powstańca warszawskiego, b. więźnia KL Auschwitz, i gen. bryg. Zenona Poznańskiego, a Komandorią „Za Wybitne Zasługi dla ZKRPiBWP”: mjr. Bolesława Danielkiewicza, ppłk. Henryka Karpińskiego oraz Anetę Lipską – dyrektor SP nr 42 w Warszawie.

Poczty sztandarowe na uroczystości 83. rocznicy bitwy pod Lenino: ZG ZKRPiBWP; ZG ZWiRWP; Kół Związku Żołnierzy WP; Stowarzyszenia Tradycji Ludowego Wojska Polskiego im. gen. Zygmunta Berlinga; szkół średnich z Warszawy – Wojskowego Ogólnokształcącego Liceum Informatycznego im. Polskich Kryptologów, XXIII LO im. Marii Skłodowskiej-Curie, Zespołu Szkół nr 28 i Technikum Elektrycznego nr 2 im. Synów Pułku; SP nr 8 im. 1 Warszawskiej Dywizji Piechoty z Legionowa; szkół podstawowych z Warszawy – SP nr 1 im. Żołnierzy 1 Dywizji, SP nr 33 im. Wojsk Obrony Powietrznej Kraju, SP nr 42 im. K. I. Gałczyńskiego, SP nr 103 im. Bohaterów Warszawy 1939-1945, SP nr 119 im. 3 Berlińskiego Pułku Piechoty.

Uroczystość zakończyło odczytanie Apelu Pamięci i złożenie wieńców na płycie Grobu Nieznanego Żołnierza.

Druga część uroczystości odbyła się na Powązkach Wojskowych, gdzie złożono kwiaty pod pomnikiem upamiętniającym żołnierzy 1 Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, poległych w bitwie pod Lenino.

Podczas uroczystości zastępca Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i OR minister Michał Syska podkreślił znaczenie przekazywania pamięci o bohaterach kolejnym pokoleniom. Podziękował wszystkim zaangażowanym w tę misję, dzięki której historia poległych żołnierzy pozostaje żywa.

Wyrazem uznania za pielęgnowanie i upowszechnianie tradycji polskiego oręża było wręczenie odznaczeń: Medalu Okolicznościowego „Chwała Bohaterom” Związku Weteranów i Rezerwistów Wojska Polskiego Elżbiecie Sadzyńskiej i Krzysztofowi Rinasowi oraz Krzyża 45-lecia Związku Żołnierzy Wojska Polskiego – por. Edwardowi Rogowi, ppłk Henrykowi Karpińskiemu, mjr. Bolesławowi Danielkiewiczowi.

Spotkanie zakończono sentencją, że pamięć o poległych to wyraz szacunku dla ich poświęcenia i zobowiązanie do przekazywania historii kolejnym pokoleniom.

A. J.

Fot.: K. Orzechowski, K. Rinas

O TYM WARTO WIEDZIEĆ

10 LAT OBYWATELSKIEGO PARLAMENTU SENIORÓW – XII SESJA OPS W SEJMIE

Z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Starszych oraz 10-lecia Obywatelskiego Parlamentu Seniorów, 22 września, w Sali Posiedzeń Sejmu odbyła się XII Sesja OPS. Wydarzenie otworzył marszałek Sejmu Włodzimierz Czarzasty, który objął je honorowym patronatem. *Mam świadomość, że społeczeństwo się starzeje, a każdy ma prawo, by żyć pełnią życia do końca swoich dni. Każdy zasługuje na to, żeby czuć się bezpiecznie. To nie może być temat polityczny* – mówił marszałek Włodzimierz Czarzasty. Polityk zwrócił także uwagę na inne wyzwania, z którymi borykają się seniorzy – m.in. możliwość samodzielnego poruszania się, mobilność, bezpieczeństwo finansowe czy wykluczenie cyfrowe. *Państwo musi we wszystkich tych obszarach pomagać* – podkreślił marszałek Włodzimierz Czarzasty podczas inauguracji wydarzenia.

Następnie głos zabrała sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i pełnomocnik rządu do spraw polityki senioralnej Marzena Okła-Drewnowicz. Minister zapowiedziała nowy program rządowy, który będzie wspierał aktywizację społeczną osób starszych. Jak podkreśliła, będzie on zdecentralizowany, *i będzie w większej mierze trafiał do organizacji senioralnych.* Jak argumentowała, potrzeby i możliwości osób starszych są różne, również w zależności od miejsca zamieszkania. Przypomniała również o uchwalonej przez Sejm w czerwcu 2026 r. ustawie o osobach starszych i koordynacji opieki długoterminowej, która wprowadza Bon Senioralny w formie programu rządowego, realizuje kamień milowy KPO dotyczący opieki długoterminowej oraz rozwija dotychczasowe przepisy dotyczące działań na rzecz osób starszych. Otwiera też drogę do kolejnych rozwiązań i programów rządowych w polityce senioralnej.

Kolejne wystąpienie dotyczyło polityki zdrowotnej osób starszych. Podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Katarzyna Kęcka zwróciła uwagę, że *w trosce o zdrowe, długie, samodzielne i pełne aktywności życie polityka zdrowotna musi opierać się na profilaktyce, wczesnym wykrywaniu chorób, skutecznym leczeniu, szczepieniach ochronnych, aktywności fizycznej, zdrowym odżywianiu, dobrej koordynacji opieki.* Minister zaznaczyła, że miarą nowoczesnego państwa nie jest jedynie długość życia obywateli, *ale również to, czy mogą oni starzeć się w zdrowiu, bezpieczeństwie, ale przede wszystkim z poczuciem wpływu na własne życie.*

Wśród priorytetów Ministerstwa Zdrowia wymieniła opiekę koordynowaną. *Rozwijamy opiekę kardiologiczną, neurologiczną oraz onkologiczną. Duży nacisk kładziemy też na rehabilitację oraz bezpieczeństwo farmakoterapii seniorów i dostęp do leków* – podkreśliła.

Z kolei przewodnicząca sejmowej Komisji Polityki Senioralnej Joanna Borowiak oceniła, że dekada ruchu społecznego Obywatelskiego Parlamentu Seniorów *to 10 lat zaangażowania, aktywności i obywatelskiej troski o sprawy, które dotyczą nas wszystkich... Seniorzy to nie tylko beneficjenci polityki społecznej. To rodzice, dziadkowie, społecznicy, przedsiębiorcy, nauczyciele, samorządowcy, wolontariusze. To ludzie, którzy przez całe swoje życie budowali rodziny, miasta, instytucje, ojczyznę.*

Do delegatek i delegatów OPS zwrócił się także poseł do Parlamentu Europejskiego Michał Szczerba, który podkreślił, że *polscy pacjenci i polscy seniorzy muszą mieć dostęp do opieki medycznej i profilaktyki, które są dostępne w Unii Europejskiej.* Nawiązał również do przyjętych w tym roku rezolucji Parlamentu Europejskiego, w tym dotyczącej opieki długoterminowej. *W 2027 r. Komisja Europejska ma przedstawić Europejski Pakt na rzecz Opieki* – zaznaczył. Jak podkreślił, z uwagi na to, że liczba osób wymagających opieki długoterminowej wzrasta, jest to działanie bardzo istotne. Zgodnie z przywołanymi przez niego danymi, do 2050 r. liczba osób potrzebujących tego typu opieki w UE ma wzrosnąć z 31 do 40 mln.

Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Lech Parell zaapelował o zmniejszanie barier biurokratycznych i ułatwianie procedur dla seniorów. Poinformował, że łącznie podopiecznymi UdSKiOR jest 112 956 osób. Wyraził nadzieję na zaangażowanie seniorów i seniorek w organizacjach kombatanckich i krzewienie tradycji niepodległościowej. *Potrzebne jest to młodszemu pokoleniu, które musi mieć autorytety i widzieć w was przewodników, którzy pokażą drogę na przyszłość.*

Chcemy, by głos seniorów w debacie publicznej był coraz bardziej słyszany i uwzględniany, aby wyznaczał cele polityki senioralnej. Mamy świadomość ogromnych zmian i postępu, który dokonuje się w polityce senioralnej. Doceniamy to – oświadczyła przewodnicząca Polskiego Związku Emerytów i Rencistów Elżbieta Ostrowska. To rzeczywistość, która stanie się dostępna w różnych wymiarach przestrzeni publicznej, społecznej, komunikacyjnej, cyfrowej oraz produktów i usług. *Chcemy żyć nie tylko długo, ale również aktywnie i godnie* – spuentowała Elżbieta Ostrowska.

Sprawozdanie z działalności OPS za ostatni rok oraz podsumowanie Jubileuszowego Roku Obchodów 10-lecia OPS (2015-2025) zaprezentował przewodniczący Prezydium Obywatelskiego Parlamentu Seniorów Zbigniew Tomczak. *Motto naszego działania brzmi „Seniorzy i przyszłość Polski". Symbolizuje ono aktywny udział osób starszych w funkcjonowaniu Polski i kształtowaniu przyszłości kolejnych pokoleń* – mówił. Podkreślił, że Obywatelski Parlament Seniorów to pierwsze w historii naszego kraju ogólnopolskie przedstawicielstwo osób starszych. Stanowi pozytywny przykład korzystania przez obywateli z prawa do wyrażania poglądów swojego środowiska, stałego monitorowania sytuacji osób starszych, budowy społeczeństwa obywatelskiego, inspirowania kierunków polityki senioralnej, a także rekomendowania rozwiązań prawnych i organizacyjnych, które służą wsparciu seniorów i zapewnieniu im godnego życia.

W dalszej części sesji swoje wystąpienia zaprezentowali przewodniczący delegatur oraz przewodniczący komisji.

Na zakończenie sesji odbyła się ceremonia wręczenia przewodniczącemu Prezydium OPS Zbigniewowi Tomczakowi medalu „Pro Patria", przyznanego przez szefa UdSKiOR.

Za Sejm RP